Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of medical Sciences
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

Attitude of Midwifery Students Regarding the Comprehensive Exam of Ardabil School of Nursing and Midwifery

Sh. Jegargoosheh (MSc)[1], F. Mostafazadeh (PhD) [2]*, J. Gamissi (MSc) [2] , F. Asadzadeh (PhD)[2], M. Rostamnezhad (MSc)[2]

1. School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.
2. Department of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Article Info

Article Type:
Research Article

Received: 5 May 2021
Revised: 28 June 2021
Accepted:11 Aug 2021

ABSTRACT

Background and Objective: Holding a comprehensive midwifery exam is one of the main concerns of midwifery students and if they do not get a sufficient score, their midwifery qualification will not be approved. The aim of this study was to investigate the opinions of midwifery students about the comprehensive exam of Ardabil School of Nursing and Midwifery.

Methods: In this descriptive cross-sectional study, 58 undergraduate midwifery students were enrolled in the study in September 2018. Students' opinions in 5 clinical areas of labor, delivery, postpartum, gynecological clinic and pediatric clinic were collected through a questionnaire one day after evaluation. The results of the data were analyzed using descriptive statistics (frequency-percentage and mean standard deviation).

Findings: Students' opinions on how to evaluate with mean and standard deviation of 78.91 ± 13/81were at the desired level. Mean and standard deviation of gynecological clinic opinions 82.51 ± 12.37, Mother-Child Clinic 80/46 ± 12/62, Liber 79/48 ± 13/12, After delivery 77/12 ± 15/23 And delivery room was 75.02 ± 15.73 out of a total score of 100.

Conclusion: The opinions of midwifery students about the comprehensive exam of Ardabil School of Nursing and Midwifery are at the desired level. In addition to continuing the existing programs to improve the exam conditions and how to take the exam, other evaluation methods should be considered.

Keywords: ***Final Evaluation, Midwifery Students' Opinions, Bachelor's Degree***

Cite this article: Sh. Jegargoosheh. F. Mostafazadeh. J. Gamissi. F. Asadzadeh. M. Rostamnezhad. Attitude of Midwifery Students Regarding the Comprehensive Exam of Ardabil School of Nursing and Midwifery. *Medical Education Journal* .2021; Vol.9 (No.2): pages 20-27.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: **F. Mostafazadeh (PhD)**
Address: Department of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Shohada street, Ardabil, Iran.
Tel: +98 (45) 33726085. **E-mail:** F.mostafazadeh@arums.ac.ir

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]
[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of medical Sciences
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

دیدگاه دانشجویان مامایی درخصوص امتحان جامع دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

شیوا جگرگوشه(MSc)[1]، فریده مصطفی زاده(PhD)[2]*، ژینوس قمیصی(MSc)[2]، فیروزه اسدزاده
منیر(PhD)[2]، معصومه رستم نژاد(MSc)[2]

۱. دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل،اردبیل، ایران.
۲. گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل،اردبیل، ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱۵
اصلاح: ۱۴۰۰/۴/۷
پذیرش:۱۴۰۰/۵/۲۰

چکیده

سابقه و هدف: برگزاری امتحان جامع مامایی یکی از دغدغه‌های عمده دانشجویان مامایی به‌شمار می‌رود و در صورت عدم کسب نمره کافی صلاحیت مامایی آن‌ها موردتأیید قرار نمی‌گیرد، پژوهش حاضر باهدف بررسی نظرات دانشجویان مامایی درخصوص امتحان جامع دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل انجام‌شده است.

مواد و روش‌ها: در این پژوهش توصیفی–مقطعی ۵۸ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی مامایی در شهریور ماه ۱۳۹۷ وارد مطالعه شدند. نظرات دانشجویان در۵ حیطه بالینی لیبر، زایمان، بعد از زایمان، درمانگاه زنان و درمانگاه مادروکودک در فاصله زمانی یک روز بعد از ارزشیابی از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شد. نتایج داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی(فراوانی– درصد و میانگین± انحراف معیار) مورد آنالیز قرار گرفتند.

یافته‌ها: نظرات دانشجویان در مورد نحوه ارزشیابی با میانگین و انحراف‌معیار ۱۳/۸۱± ۷۸/۹۱ در سطح مطلوب بود. میانگین و انحراف‌معیار نظرات درمانگاه زنان ۱۲/۳۷ ±۸۲/۵۱، درمانگاه مادروکودک ۱۲/۶۲ ±۸۰/۴۶ ، لیبر ۱۳/۱۲ ±۷۹/۴۸، بعد از زایمان ۱۵/۲۳ ±۷۷/۱۲ و اتاق زایمان۱۵/۷۳ ±۷۵/۰۲ از کل نمره ۱۰۰ بود.

نتیجه‌گیری: نظرات دانشجویان مامایی درخصوص امتحان جامع دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل در سطح مطلوب است. لازم است علاوه بر ادامه و تداوم برنامه‌های موجود در جهت بهبود شرایط امتحان و نحوه انجام امتحان به روش‌های ارزشیابی دیگر نیز اندیشید.

واژه‌های کلیدی: ***ارزشیابی نهایی، نظرات دانشجویان مامایی، کارشناسی پیوسته***

استناد: شیوا جگرگوشه. فریده مصطفی زاده. ژینوس قمیصی. فیروزه اسدزاده منیر. معصومه رستم نژاد. دیدگاه دانشجویان مامایی درخصوص امتحان جامع دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل. دوفصلنامه آموزش پزشکی،س سال۱۴۰۰؛ شماره۹ (دوره۲): صفحه ۲۷–۲۰.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

▣ این مقاله مستخرج از طرح تحقیقاتی با کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1396.67 دانشگاه علوم پزشکی اردبیل می‌باشد.

* نویسنده مسئول مقاله: دکتر فریده مصطفی زاده
آدرس: ایران، اردبیل، بزرگراه شهدا، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، دانشکده پرستاری مامایی اردبیل،گروه مامایی.
تلفن:۰۴۵۳۳۷۲۶۰۸۵ رایانامه: f.mostafazadeh@arums.ac.ir

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]
[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

سابقه و هدف

مامایی به‌عنوان شاخه‌ای از پزشکی دارای نقش‌های بسیار گسترده‌ای اعم از نقش مشاوره آموزشی، مراقبتی، حمایتی، درمان‌گری و تحقیقاتی در حیطه مادروکودک است که خدمات آن موجب حفظ و ارتقای سلامت جامعه می‌گردد(۱). این رشته جزو حرفه‌های پویا و کاربردی می‌باشد که آموزش آن مجموعه‌ای از علوم تئوریک و فعالیت‌های علمی و خلاقیت و تجربه را دربر می‌گیرد(۲). از طرفی در زمینه بهداشت باروری نیز فعالیت گسترده‌ای دارد و با تمام عوامل فیزیولوژیک، پاتولوژیک، روحی، روانی و اجتماعی که برکمیت و کیفیت نسل‌های آینده تاثیرگذار است، مرتبط می‌باشد(۳)، زیرا توجه به سلامت مادران و تأمین و ارتقای نیازهای بهداشتی آن‌ها به‌عنوان یکی از اجزای حقوق بشر و ارکان اصلی تحقق عدالت اجتماعی در هر جامعه، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است (۴). باتوجه به حساسیت این رشته و درصد بالایی نیاز به مهارت‌های تخصصی و تکنیک‌های بالینی و هم‌چنین فوریت داشتن بسیاری از اقدامات در مامایی، اطمینان از دستیابی به اهداف آموزش بالینی در دوره کارشناسی و هم چنین تأیید مهارت‌های بالینی فارغ‌التحصیلان این رشته ضرورت دارد(۵). در هر برنامه آموزشی، ارزشیابی یک رکن اساسی بوده که می‌تواند آموزش را از یک حالت ایستا به مسیری پویا هدایت نماید(۳). ارزشیابی یکی از جنبه‌های مهم در فرآیند فعالیت‌های آموزشی است و این امکان را فراهم می‌سازد تا بر اساس نتایج آن، نقاط‌قوت و ضعف فرآیند آموزش مشخص شود و با تقویت جنبه‌های مثبت و رفع نارسایی‌ها در ایجاد تحول و اصلاح آموزش گام‌های مناسبی برداشته شود. ارزشیابی تحصیلی به‌منظور تصمیم‌گیری درباره مؤثر بودن و به‌نتیجه‌رسیدن فعالیت‌های آموزشی انجام می‌شود(۶). ارزشیابی نهایی دانشجویان مامایی نیز به‌منظور تأیید صلاحیت آنان انجام می‌گیرد. در سیستم آموزش مامایی، دانشجویان مامایی در طی ۴ سال مهارت‌های لازم بالینی و عملی را می‌آموزند و قبل از اتمام دوره ۴ ساله بایستی در یک آزمون به نام امتحان جامع مامایی شرکت کنند. در این آزمون که بعد از قبولی دانشجو در کلیه دروس نظری و عملی مامایی و تکمیل آمار زایمان برگزار می‌شود، اساتید و مربیان رشته مامایی تصمیم‌گیری می‌کنند که آیا دانشجو صلاحیت کار مامایی و فارغ التحصیل شدن را دارد یا باید دوره دیگری را به کار عملی بپردازد(۳). در ایران شرط فارغ‌التحصیلی دانشجویان مامایی شرکت در آزمون جامع مامایی و انجام صحیح مهارت‌های بالینی در حیطه‌های مختلف می‌باشد و ارزیابان ابزارهای تهیه شده برای هر حیطه را بعد از انجام آن توسط دانشجو تکمیل و تحویل مدیرگروه مامایی می‌نمایند. برای انجام این ارزشیابی می‌توان از روش‌های مختلفی نظیر مصاحبه، پرسش و پاسخ و OSCE[۱] و...استفاده نمود. یکی از رایج‌ترین ارزشیابی‌ها در امتحان جامع مامایی استفاده از روش TOSCE[۲] یا ارزیابی به‌صورت شفاهی و مشاهده‌ای است که براساس آیین‌نامه وزارت بهداشت‌ودرمان‌و آموزش‌پزشکی در ۵حیطه شامل: لیبر، زایمان طبیعی همراه با اپی زیاتومی، مراقبت‌های بعد از زایمان ، بیماری‌های زنان و حیطه بهداشت‌مادر (پره ناتال) و کودک و تنظیم‌خانواده می‌باشد که توسط چند ارزیاب به‌صورت جداگانه و در یک زمان موردمشاهده قرار می‌گیرد و نتایج مشاهدات هم توسط هر یک از ارزیابان در چک‌لیست‌های امتحان‌جامع که به‌صورت جداگانه توسط دانشکده‌ها تنظیم می‌گردند، ثبت می‌شوند و در انتها میانگین نظر ارزیابان به‌عنوان نتیجه اعلام می‌گردد(۷). دانشجویان جهت دریافت دانش‌نامه کارشناس مامایی باید حداقل نمره۱۲ را در هر یک از حیطه‌ها کسب کنند(۳). پس می‌توان بیان کرد که ارزشیابی از آنچه در برنامه می‌گذرد، خبر می‌دهد و دلایل توجیهی نیز برای ادامه کار برنامه مورد ارزشیابی فراهم می‌کندو نیز به‌عنوان عامل تعیین‌کننده و سودمند برای هرگونه برنامه توسعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، آموزشی مطرح شده و تاکید زیادی بر روند رو به‌رشد آن می‌شود(۸). تحقیقات نشان می‌دهد روند ارزشیابی دانشجویان در بخش بالینی توام با نارضایتی است. به‌طورمعمول اکثر مربیان براساس مشاهدات خود و نکات ثبت‌شده، ارزشیابی دانشجو را با استفاده از چک‌لیست انجام می‌دهند. عیب این روش در این‌است که علی‌رغم یادداشت کردن موضوعات مهم، امکان توجه به کلیه نکات موردنظر در چک‌لیست وجود ندارد. بنابراین ممکن است با اعمال سلیقه مربی همراه باشد و از طرفی اجزای برخی گزینه‌های آن در بالین ممکن است هرگز رخ ندهد. این روش از دقت کم‌تری برای ارزشیابی دانشجویان برخوردار است، تا آن‌جا که در مطالعه‌ای

[۱]-Objective Structured Clinical Examination
[۲]-Team Objective Structured Clinical Evaluation

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]
[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

میزان نارضایتی دانشجویان از این شیوه ارزشیابی۷۷ درصد گزارش شده است که ارزشیابی عینی و دقیق دانشجویان در آموزش بالینی و چگونگی تصمیم‌گیری در این مورد از عوامل استرس‌زای مربیان ذکر شد(۹). ازآنجاکه دانشجویان از مهم‌ترین اجزای یک سیستم آموزشی می‌باشند، لذا آگاهی از نگرش آن‌ها دارای اهمیت ویژه‌ای است و به‌عنوان عامل ضروری پایش کیفیت در دانشگاه‌ها در نظر گرفته می‌شود. از سوی دیگر اهمیت ارزشیابی مطلوب دانشجویان مامایی در زمان فارغ‌التحصیلی هنگامی آشکار می‌شود که به عواقب فقدان مهارت لازم در زمینه کنترل زنان و به‌خصوص زنان باردار توجه کرد. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۷ وقوع ۵۱۵ هزار مرگ مادر سالانه در جهان نیاز به آموزش و افزایش مهارت‌های زایمانی را نشان می‌دهد(۱۰). در بررسی موردی علل مرگ مادران نیز، عمده‌ترین دلیل عملکرد بد و ناصحیح در بخش زایمانی است(۱۱). باوجود آن که ۹۷ درصد زایمان‌ها در ایران توسط ماماها صورت می‌گیرد، توجه به این حقایق، حساسیت و تلاش مربیان بالینی مامایی را در بررسی مهارت‌های ضروری مامایی افزایش می‌دهد(۳). دردانشکده پرستاری و مامایی اردبیل روش ارزشیابی TOSCE برای سنجش تمام مهارت‌های بالینی دانشجو کاری بسیار وقت‌گیر و ذهنی است و موارد اشاره شده در این ابزار بسیار زیاد است و دانشجو ممکن است به علت داشتن استرس و موقعیت حساس فینال قادر به انجام مهارت به‌صورت کامل و درست نباشد، لذا با در نظر گرفتن این موضوع و با توجه به این که امتحان‌جامع یکی از دغدغه‌های عمده دانشجویان طی دوره تحصیلی‌آن‌ها می‌باشد، تصمیم گرفتیم تا نظرات دانشجویان مامایی درخصوص امتحان جامع دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل را بررسی کنیم و نقاط‌قوت و ضعف ابزار مورد استفاده را شناسایی و اصلاح نماییم.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی می‌باشدکه جامعه پژوهش،کلیه دانشجویان مامایی مقطع کارشناسی‌پیوسته و ناپیوسته شرکت کننده در امتحان جامع بودند. نمونه‌های پژوهش را ۳۹ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی پیوسته و ۱۹نفر از دانشجویان کارشناسی ناپیوسته تشکیل دادند که در بازه زمانی شهریور۱۳۹۷ و دی ماه ۱۳۹۷امتحان پایان‌دوره گذراندند. باتوجه به‌این‌که تعداد نمونه‌ها محدود بودند، روش نمونه‌گیری به‌صورت سرشماری انجام گرفت و کل جامعه آماری به‌عنوان نمونه‌های پژوهش وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته ۲قسمتی بود که قسمت اول شامل اطلاعات دموگرافیک (سن، وضعیت تأهل، بومی و غیر بومی، معدل) و قسمت دوم ۱۰سؤال در زمینه دیدگاه دانشجویان در مورد نحوه برگزاری امتحان جامع در۵ حیطه (محیط بالینی‌لیبر، محیط بالینی زایمان، محیط بالینی بعد از زایمان، درمانگاه مادر وکودک، درمانگاه زنان) بود که پاسخ آن‌ها با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت به‌صورت کاملاً موافق، موافق، بی نظر، مخالف، کاملاً مخالف تعریف شد و به هر عبارت نمره ۰تا۴ تعلق گرفت و جهت همسان‌سازی نمرات در آنالیز نهایی نمره به‌دست آمده در هر حیطه در مبنای۱۰۰محاسبه گردید. وضعیت امتحان‌جامع در هر محیط بالینی طبق مطالعات قبلی در مجموع در ۴ سطح مطلوب(۱۰۰-۷۵درصد)، نسبتاً مطلوب(۷۴/۹۹-۵۰درصد)، متوسط(۴۹/۹۹-۲۵درصد) و نامطلوب(۲۹/۹۹-۰درصد) تعیین گردید. روایی پرسشنامه به‌صورت روایی محتوا با بهره‌گیری از نظرات صاحب‌نظران و اعضای هیات‌علمی گروه مامایی دانشکده پرستاری‌مامایی اردبیل و پایایی آن با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بیش از ۸۰ درصد سنجیده شد و مورد تأیید قرار گرفت. نمونه‌گیری بدین‌صورت انجام گرفت که بعد از اتمام آزمون فینال و بعد از کسب رضایت‌نامه کتبی و شفاهی از دانشجویان مامایی که برای تسویه به آموزش دانشکده مراجعه کرده بودند، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری گردید. با توجه به اینکه در طول مدت تسویه دانشجویان نمونه‌گیری انجام گرفت، تمام نمونه‌ها وارد مطالعه شدند و موردی از مطالعه خارج نشد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارSPSS 22 استفاده گردید. هم‌چنین نتایج داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی(فراوانی- درصد و میانگین± انحراف‌معیار) به‌دست آمد.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

یافته‌ها

در این مطالعه ۳۹نفر از دانشجویان مامایی در مقطع کارشناسی پیوسته و۱۹نفر در مقطع کارشناسی ناپیوسته وارد مطالعه شدند. حداقل و حداکثر سن در دانشجویان مامایی‌پیوسته و ناپیوسته به ترتیب (۲۱و۳۰ سال) و (۳۵و۴۸سال) بود و میانگین سنی دانشجویان مامایی پیوسته (۲۳/۲۵±۲/۰۹)، و دانشجویان مامایی ناپیوسته (۳۸/۵±۴/۵۸) بود. تعداد۲۹ نفر (۷۴/۳۵درصد) از دانشجویان پیوسته مجرد، و۱۰نفر (۲۵/۶۵درصد) متأهل بودند. در دانشجویان ناپیوسته نیز ۲نفر(۱۰/۵۳درصد) مجرد و ۱۷نفر(۸۹/۴۷درصد) متأهل بودند.۱۴نفر از دانشجویان پیوسته بومی و ۲۵نفر غیربومی بودند. در دانشجویان ناپیوسته نیز این ارقام به ترتیب ۹و۱۰ نفربود. میانگین معدل دانشجویان مامایی پیوسته ۹۲/ .±۱۶/۷۲ و دانشجویان مامایی ناپیوسته ۱۶/۳۲±۰/۸ بود(جدول ۱). میانگین کل نظرات دانشجویان مامایی درباره امتحان جامع ۱۳/۸۱± ۷۸/۹۱ بود که بالاترین میزان مربوط به درمانگاه زنان(۱۲/۳۷ ±۸۲/۵۱) و کم‌ترین میزان محیط بالینی زایمان (۱۵/۷۳ ±۷۵/۰۲)بود (جدول ۲).

جدول۱-مشخصات دموگرافیک دانشجویان مامایی شرکت‌کننده در پژوهش دانشکده پرستاری مامایی اردبیل

متغیر		دانشجویان مامایی پیوسته	دانشجویان مامایی ناپیوسته
سن		۲۳/۲۵ ±۲/۰۹	۳۸/۵± ۴/۵۸
وضعیت تأهل	مجرد	۲۹نفر(۷۴/۳۵درصد)	۲نفر(۱۰/۵۳درصد)
	متأهل	۱۰نفر(۲۵/۶۵درصد)	۱۷نفر(۸۹/۴۷درصد)
محل سکونت	بومی	۱۴نفر(۳۵/۹درصد)	۹نفر(۴۷/۴درصد)
	غیربومی	۲۵نفر(۶۴/۱درصد)	۱۰نفر(۵۲/۶درصد)
معدل		۱۶/۷۲ ± ./۹۲	۱۶/۳۲±./۸

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

جدول ۲- نظرات دانشجویان مامایی در خصوص امتحان جامع در هر یک از حیطه‌های آزمون

محیط آزمون	محیط لیبر	محیط زایمان	محیط بعد از زایمان	محیط مادر و کودک	درمانگاه زنان
سنجش بر اساس راهنمای بالینی و دروس نظری	۸۲/۵۶±۱۴/۶۳	۸۲/۵۶± ۱۸/۴۵	۸۲/۵۶± ۱۷/۲۷	۸۷/۱۸± ۱۱/۶۸	۸۹/۲۳ ± ۱۱/۰۹
هماهنگی امتحان جامع با رفرنس‌های اعلام شده	۸۴/۱۰±۱۴/۶۳	۷۸/۹۷± ۱۸/۳۲	۸۱/۰۳± ۱۵/۱۸	۸۲/۵۶± ۱۴/۶۳	۸۴/۱۰± ۱۶/۶۵
برخورداری از زمان جهت اداره بیمار	۸۴/۱۰±۱۷/۸۷	۷۷ /۹۵± ۲۰/۹۲	۸۰/۰۰± ۱۸/۳۵	۸۳/۰۸± ۱۸/۰۸	۸۵/۱۳± ۱۲/۷۴
رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای	۸۵/۱۳± ۱۲/۷۴	۸۱/۰۳± ۱۹/۴۳	۴۹/۷۹± ۲۰/۲۵	۸۰/۵۱± ۲۰/۲۵	۸۱/۵۴± ۱۷/۹۹
برخورداری از شرایط روحی مناسب	۷۷/۴۴±۲۳/۹۲	۶۹/۲۳± ۲۴/۶۴	۷۵/۹۰± ۲۴/۷۸	۸۲/۰۵± ۲۱/۴۲	۸۴/۶۲± ۱۵/۵۳
برخورداری از شرایط محیط فیزیکی مناسب	۸۰/۰۰± ۱۶/۵۴	۷۲/۸۲± ۲۲/۲۳	۷۵/۳۸± ۱۹/۷۱	۸۳/۰۸± ۱۶/۲۴	۸۰/۰۰± ۱۹/۴۶
رضایت‌مندی دانشجو از امتحان جامع	۷۳/۳۳± ۲۳/۰۹	۶۴/۶۲± ۲۳/۶۰	۷۹/۲۶± ۲۵/۴۹	۷۷/۹۵±۲۱/۴۲	۷۹/۴۹± ۲۳/۶۱
تأثیر امتحان جامع در ارتقای مهارت عملی	۷۰/۲۶± ۲۶/۷۰	۷۳/۳۳± ۲۶/۸۸	۷۴/۳۶± ۲۷/۱۲	۷۳/۳۳±۲۴/۸۵	۷۷/۴۴± ۲۳/۴۷
تأثیر امتحان جامع در ارتقای علمی	۷۵/۳۸± ۲۸/۸۲	۷۱/۷۹± ۲۵/۸۴	۷۲ /۸۲± ۲۶/۵۵	۷۵/۳۸±۲۶/۱۴	۷۸/۹۷± ۲۳/۸۱
مرور فرم ارزشیابی قبل از امتحان جامع توسط دانشجو	۷۵/۳۸± ۱۹/۶۷	۷۵/۰۲± ۱۹/۰۱	۸۱/۵۴± ۱۸/۵۷	۸۴/۱۰± ۱۵/۳۴	۸۴/۶۲± ۱۴/۱۱
کل	۷۹/۴۸± ۱۳/۱۲	۷۵/۰۲± ۱۵/۷۳	۷۷/۱۲± ۱۵/۲۳	۸۰/۴۶± ۱۲/۶۲	۸۲/۵۱± ۱۲/۳۷

بحث و نتیجه گیری

نظرات دانشجویان مامایی درباره امتحان جامع بر اساس نتایج حاصل از آنالیز داده‌ها بیان‌گر این است که در محیط بالینی لیبر با کسب نمره(۱۳/۱۲ ±۷۹/۴۸)، در محیط بالینی زایمان(۱۵/۷۳ ±۷۵/۰۲)، محیط بعداز زایمان(۱۵/۲۳ ±۷۷/۱۲) درمانگاه مادروکودک (۱۲/۶۲ ±۸۰/۴۶)، درمانگاه زنان (۱۲/۳۷ ±۸۲/۵۱) در سطح مطلوب برآورد شد. فرخی و همکاران در مطالعه خود که به بررسی نگرش دانشجویان مامایی مشهد درمورد امتحان جامع پرداختند، میانگین و انحراف معیار نمرات نگرش دانشجویان مامایی نسبت به امتحان جامع در هر کدام از حیطه‌های زایشگاه ۱۰/۵۱

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

±۸۲/۲۰، درمانگاه زنان ۱۱/۷۸ ±۸۱/۳۸، درمانگاه مراقبت‌های پره ناتال ۱۳/۹۱ ±۸۰/۸۲ و بهداشت مادر کودک ۱۶/۹۲ ±۷۵/۵۴ گزارش کردند که میانگین نمرات کسب شده در کل ۱۲/۶۲ ±۸۰/۴۶ بود و سطح ارزشیابی امتحان جامع دانشجویان مامایی را در سطح مطلوب بیان کردند که این نتیجه با یافته‌های مقاله حاضر هم‌خوانی‌دارد(۳). در مطالعه دل‌آرام، تحت عنوان آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی در دانشگاه علوم‌پزشکی شهرکرد، موضوعات مربوط به اهداف آموزشی و مربیان را مطلوب گزارش شده است اما وضعیت محیط آموزشی، نظارت و ارزیابی بهینه نبوده و نحوه ارزشیابی آموزش بالینی ۱۸/۸برآورد شد که در سطح نامطلوب بود، این‌درحالی است که ارزشیابی امتحان جامع در مطالعه حاضر در سطح مطلوب بود که با یافته‌های ما مغایرت دارد(۱۲). دلاور و همکاران نیز در مطالعه خود که به ارزشیابی مهارت‌های بالینی دانشجویان مامایی به دو روش سنتی و آسکی پرداختند، ارزشیابی آسکی را از دیدگاه دانشجویان مامایی به دلیل اینکه دانشجویان آگاهی قبلی از نحوه برگزاری امتحان جامع نداشتند، این نحوه ارزشیابی را استرس‌زا معرفی کردند و در سطح نامطلوب گزارش‌کردند درحالی‌که در مطالعه حاضر نحوه ارزشیابی به‌دلیل‌اینکه دانشجویان مامایی از قبل از نحوه برگزاری امتحان جامع اطلاع داشتند، مطلوب گزارش شد(۱۳). هم‌چنین در مطالعه حسینی و همکاران، وضعیت ارزشیابی بالینی دانشجویان را در سطح نامطلوب عنوان کردند که با یافته‌های مقاله حاضر مغایرت دارد(۱۴). هادی زاده و همکاران(۱۳۸۴) در مطالعه خود در ارزشیابی آموزش بالینی دانشجویان مامایی در گناباد سطح ارزشیابی را با نمره ۲۷/۷ ±۳۷/۶ در وضعیت متوسط عنوان کردند(۱۵). هم‌چنین در مطالعه بختیاری و همکاران، با بررسی عوامل مؤثر بر وضعیت امتحان‌جامع دانشجویان مامایی میانگین نمره امتحان‌جامع از دیدگاه دانشجویان مامایی را در سطح نامطلوب گزارش کردندکه با یافته‌های ما مغایرت دارد، در پژوش مذکور، رفتار امتحان گیرنده، دشواری سؤالات و امکانات نامناسب امتحان‌جامع به‌عنوان عوامل مؤثر بر وضعیت نامطلوب امتحان جامع از دیدگاه دانشجویان مامایی، اشاره شده است.(۱). بهرامی و همکاران در پژوهش خود وضعیت امتحان جامع را از دیدگاه اساتید و دانشجویان نامطلوب گزارش کردند و ضرورت برگزاری آزمون جامع مطلوب را ۸۸/۲۰درصد بیان کردند، این‌درحالی است که وضعیت امتحان‌جامع از دیدگاه دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری مامایی اردبیل در سطح مطلوب گزارش شد(۱۶). به‌طورکلی نتیجه یافته‌های این مطالعه بیان کرد که نظرات دانشجویان مقطع کارشناسی مامایی در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل در محیط‌های بالینی در سطح مطلوب بوده است. و باتوجه به اینکه رشته مامایی یک رشته مبتنی بر عملکرد است، بایستی عملکرد فارغ‌التحصیلان این رشته در محیط بالینی در حدمطلوب باشد. لذا جهت دستیابی به اهداف آموزش بالینی و برگزاری مطلوب ارزشیابی امتحان‌جامع ضروری است که از نظرات صاحب نظران و برنامه‌ریزان آموزشی جهت ارتقای هر چه بهتر کیفیت برگزاری این آزمون بهره گرفت.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم‌پزشکی اردبیل و دانشکده پرستاری مامایی به خاطر همکاری در اجرای پژوهش حاضر سپاسگزاری می‌شود.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]

Reference

1- Faramarzi, Bakhtiari, Pasha, Hajar, Delavar A, Moloud, et al. Investigating the factors affecting the success of the comprehensive exam of midwifery students. Bi-Quarterly Journal of Medical Education, Babol Center for the Study and Development of Medical Education. 2015; 3 (1): 52-8.
2-Ghodsbin F, Shafakhah M. Facilitating and preventing factors in learning clinical skills from the viewpoints of the third year students of Fatemeh school of nursing and midwifery. Iranian journal of medical education. 2008;7(2):343-52.
3-Farokhi F. Attitude of Undergraduate Midwifery Students about Final Comprehensive Exam in Mashhad Nursing and Midwifery School. Iranian Journal of Medical Education. 2011;10(4):410-6.
4-Shurab J, Golmakani, Mazlum, Mirzakhani, Kobra, Azhari, et al. Investigating the distance between theory and practice in midwifery students of Mashhad School of Nursing and Midwifery. Journal of Nursing and Midwifery. 2011; 9 (5)
5-Ehsanpour S. Achieving minimum learning requirements from the viewpoints of midwifery students in Isfahan school of nursing and midwifery. Iranian Journal of Medical Education. 2006;6(2):17-25.
6. Salehi, Kobra, Salehi, Shakur, Haqqani. A review of ASCII status in clinical evaluation of Iranian nursing and midwifery students. Bimonthly Journal of Educational Strategies in Medical Sciences. 2018; 11 (2): 73-82.
7-Erfanian F, Khadivzadeh T. Evaluation of midwifery students' competency in providing intrauterine device services using objective structured clinical examination. Iranian journal of nursing and midwifery research. 2011;16(3):191.
8-KOMELI G, Rezai G. Methods of student assessment used by faculty members of basic medical sciences in Medical University of Zahedan. 2002.
9-Azh N. Evaluation of midwifery students in labor and delivery training: comparing two methods of logbook and checklist. 2006.
10-Wanda D. An investigation of clinical assessment processes of student nurses in Jackarta, Indonesia: ACU Research Bank; 2007.
11-Steven A, Wong-Blandón Y, McCaw-Binns A, Sandino I, Urbina L, Rodríguez C. Are skilled birth attendants really skilled. A measurement method, some disturbing results and a potential way forward B World Health Organ. 2007;85 .90_783(10).
12-Delaram M. Clinical education from the viewpoints of nursing and midwifery students in Shahrekord University of Medical Sciences. Iranian journal of medical education. 2006;(6)2.
13-Delavar M, Salmalian H, Faramarzi M, Pasha H, Bakhtiari A ,Nikpour M, et al. Using the objective structured clinical examinations in undergraduate midwifery students. Journal of medicine and life. 2013;6(1):76.
14-Hosseiny N, Karimi Z. The situation of clinical education based on nursing students' opinion in Yasuj Nursing and Midwifery School. Iranian Journal of Medical Education. 2005;5(2):171-5.
15-Hadizadeh F, Firoozi M, Shamaeyan Razavi N. Nursing and midwifery students perspective on clinical education in Gonabad University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2005;5(1):70-8.

16-Miri K, Bahrami M, Sabeghi H, Mazlom S. Assessing the Necessity of Final Exam at the End of the Undergraduate Nursing Course from the Point of View of Faculty Members and Students of Mashhad and Torbat Heydariyeh in 2016: A Short Report. JRUMS. 2018; 17 (6) :587-594.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-19]

[DOI: 10.22088/mededj.9.2.20]